

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FILOZOFIJA

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2023./2024.

Ispitna knjižica 2

FIL.58.HR.R.K2.16

57220

Način ispravljanja pogrešaka na listu za čistopis:

~~(Matura)~~	državna matura	
↑	↑	↑
Precrtan pogrešan odgovor u zagradama	Točan odgovor	Paraf (skraćeni potpis)

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

FILOZOFIJA

Zadatak esejskoga tipa OCJENJIVAČ **1**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

F
I
L
2

PRAZAN LIST ☐

D-S058

1.

Primjerena
upotreba
pojmov

Pojam 1	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 2	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 3	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 4	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 5	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 6	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

2.

Argumentacija

Problem 1	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 2	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 3	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 4	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 5	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

3.

Primjerenost
primjera
i navoda

0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4.

Kompozicija

1. Postavljanje problema	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
2. Razrada problema	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
3. Zaključak	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

Šifra ocjenjivača: _____

FIL.58.HR.R.E2.01

57221

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

F I L 2

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

FILOZOFIJA

Zadatak esejskoga tipa OCJENJIVAČ **2**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

F
I
L
2

PRAZAN LIST ☐

D-S058

1.

Primjerena
upotreba
pojmovi

Pojam 1	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 2	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 3	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 4	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 5	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 6	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

2.

Argumentacija

Problem 1	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 2	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 3	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 4	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 5	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

3.

Primjerenost
primjera
i navoda

0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4.

Kompozicija

1. Postavljanje problema	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
2. Razrada problema	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
3. Zaključak	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

Šifra ocjenjivača: _____

FIL.58.HR.R.F2.01

57222

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

F I L 2

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ovaj dio ispita sastoji se od zadatka eseja. Esej napišite slijedeći priloženu uputu i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Esej obvezno napišite na list za čistopis u ovoj ispitnoj knjižici.

Pišite čitko. Esej će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan. Ako pogriješite u pisanju eseja, na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način ispravljanja pogrešaka.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Provjerite jeste li zalijepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 2 prazne.

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedeni tekst. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **Otvorenost ljudske egzistencije**

Htio bih da ovdje branim egzistencijalizam protiv stanovitog broja prigovora koji su mu bili upućeni. Ponajprije mu se prigovorilo što poziva ljude da ustraju u beznadnom kvijetizmu¹, jer, kako su sva rješenja zatvorena, trebalo bi smatrati da je djelovanje u ovom svijetu sasvim nemoguće i konačno završiti u jednoj kontemplativnoj filozofiji (...). S druge strane, prigovorilo nam se da naglašavamo ljudsku gadost, da svugdje pokazujemo prljavštinu, mutež, ljepljivost i da zanemarujemo stanovite nasmijane ljepote, svijetlu stranu ljudske prirode; (...). Jedni i drugi nam prigovaraju da smo povrijedili ljudsku solidarnost, da smatramo da je čovjek osamljen, uostalom, velikim dijelom zato što polazimo (...) od čiste subjektivnosti (...). A s kršćanske strane nam se prigovara da nijećemo zbilju i ozbiljnost ljudskih pothvata, jer, ako ukinemo božje zapovijedi i vrijednosti zapisane u vječnosti, ne preostaje ništa do striktna bezrazložnost, budući da svatko može činiti što hoće i budući da je nesposoban da sa svojega gledišta osudi gledišta i čine drugih. (...) U svakom slučaju, možemo odmah u početku reći da pod egzistencijalizmom razumijemo nauku koja, čini ljudski život mogućim i, osim toga, objavljuje da svaka istina i svako djelovanje uključuju sredinu i ljudsku subjektivnost. (...) Nije li, u samoj stvari, ono što zastrašuje u nauci, koju ću vam pokušati izložiti, činjenica da ona ostavlja čovjeku mogućnost izbora? Da bi se to znalo, potrebno je da pitanje nanovo promotrimo na strogo filozofijskoj razini. Što se naziva egzistencijalizmom?

Ateistički egzistencijalizam (...) izjavljuje da, ako bog ne postoji, ima bar jedno biće u kojeg egzistencija prethodi esenciji, jedno biće koje egzistira prije nego što se može definirati bilo kakvim pojmom i da to biće jest čovjek ili, kako Heidegger kaže, ljudska zbilja. Što ovdje znači da egzistencija prethodi esenciji? To znači da čovjek najprije egzistira, da sebe susreće, iskrsava u svijetu i da zatim sebe definira. Ako se čovjek, kakvog ga poima egzistencijalist, ne može definirati, to je zato što on najprije nije ništa. On će tek poslije biti, i bit će takav kakvim će sebe učiniti. Tako nema ljudske prirode, jer nema boga da je pojmi. Čovjek je ne samo takav kakvim sebe pojmi nego i takav kakav sebe hoće (...). čovjek nije ništa drugo nego ono što od sebe čini. Takvo je prvo načelo egzistencijalizma. (...) Ali, ako doista egzistencija prethodi esenciji, čovjek je odgovoran za ono što jest. Tako je prvi korak egzistencijalizma da svakog čovjeka stavi u posjed onoga što jest i da na njega položi totalnu odgovornost za njegovu egzistenciju. Ako, u stvari, egzistencija prethodi esenciji, nikada se neće moći ništa objašnjavati dovodeći ga u vezu s nekom danom i učvršćenom ljudskom prirodom; drugačije rečeno; nema determinizma, čovjek je slobodan, čovjek je sloboda.

¹ Oblik misticizma koji naglašava mirno prepuštanje duše Bogu, odnosno metaforički označava pasivnost ljudske egzistencije.

Ako, s druge strane, bog ne egzistira, ne suočavamo se s vrijednostima ili zapovijedima koje bi opravdavale naše ponašanje. Tako u sjajnom predjelu vrijednosti nemamo ni iza sebe ni pred sobom opravdanja ili isprike. Mi smo sami, bez isprike. To je ono što bih želio izreći, govoreći da je čovjek osuđen da bude slobodan. Osuđen, (...) jer je, jednom bačen u svijet, odgovoran za sve što čini. Tako smo, vjerujem, odgovorili na neke prigovore koji se tiču egzistencijalizma. Vi vidite da se on ne može shvatiti kao filozofija kvijetizma, jer čovjeka definira djelovanjem: niti kao pesimistički opis čovjeka: nema optimističnije nauke, jer je sudbina čovjeka u njemu samome; niti kao pokušaj obeshrabrivanja čovjeka da djeluje jer mu kaže da je nada samo u njegovom djelovanju i da je čin jedino što dozvoljava čovjeku da živi.

(...) Ja sam, u stvari, postojeće biće koje *svoju slobodu* spoznaje posredstvom svojih čina; ali ja sam isto tako i postojeće biće kojega se pojedinačno i jedinstveno postojanje ovremenjuje kao sloboda (...) Stoga je moja sloboda stalno u pitanju u mom bitku; ona nije pridodata kakovost ili *svojstvo* moje naravi; ona nije drugo doli upravo građa mog bitka; a budući da je moj bitak u pitanju u mom bivanju, ja nužno moram imati stanovito razumijevanje slobode (...) Zauvijek sam osuđen postojati onkraj svoje biti, onkraj pobuda i motiva svoje činidbe: osuđen sam biti slobodnim. To znači da moja sloboda ne može imati drugih međa doli sebe same, ili – ako hoćete – da nismo slobodni prestati biti slobodnima.

(...) Kad bi se čovjeka pojmlilo najprije kao neku punoću, bilo bi besmisleno malo potom tragati za psihičkim trenutcima ili psihičkim područjima u kojima bi bio slobodan: bilo bi to isto što i tražiti prazninu u posudi koju smo najprije napunili do ruba. Čovjek ne može biti čas slobodan a čas rob: on jest cio i uvijek slobodan, ili nije.

(...) U tom smislu, egzistencijalizam je optimizam, nauk djelovanja (...).

Jean-Paul Sartre, *Egzistencijalizam je humanizam i Bitak i ništo*

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove:

- ljudska priroda
- egzistencija prethodi esenciji
- mogućnost izbora
- odgovornost
- ljudska osuđenost na slobodu
- egzistencijalizam je optimizam.

1. Objasnite što su prema Sartreu temeljni prigovori koji se upućuju njegovu filozofskom stajalištu egzistencijalizma.
2. Objasnite temeljne odrednice kojima Sartre opisuje egzistencijalizam.
3. Objasnite zašto se prema Sartreu način ljudskoga postojanja razlikuje od svih drugih bića čije je postojanje određeno njihovom esencijom ili biti.
4. Objasnite Sartreovu misao prema kojoj je čovjek osuđen na slobodu.
5. Postoje li prema Vašemu mišljenju izvanjska i objektivna ograničenja u ljudskome djelovanju? Koji se mogući prigovori mogu uputiti Sartreovu stavu prema kojemu čovjek nije ništa drugo nego ono što od sebe načini?

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. povijesne osobe koja je unatoč nepovoljnim uvjetima uspjela izgraditi vrijedan život i postala uzor drugima
2. situacije koja pokazuje da je čovjek u okvirima svojih životnih okolnosti ipak odgovoran za sebe i svoje djelovanje.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Prazna stranica

Prazna stranica